

Klimaproblematikken som global fortælling

Medialisering af en senmoderne risiko

Mikkel Fugl Eskjær

Post-doc, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, Københavns Universitet. Forskningsprojekt om "Klimaforandringer i en globaliseret offentlighed" under det humanistiske fakultets tværdisciplinære forskningsgruppe "Den menneskelige faktor i klimaproblematikken".

Klimaproblematikken er blevet en prisme, hvori det senmoderne samfunds kompleksitet brydes. Klimaforandring involverer alle aspekter af menneskelige handling og social organisering. Lige fra de valg den enkelte tager omkring indkøb, transport eller ferie, til den måde (verdens)samfundet indretter sin ressourcefordeling. Netop fordi klimaproblematikken er så omfattende og berører fundamentale forhold ved samfundets indretning, er klimaspørgsmålet blevet en af de primære problemer til at konfrontere det moderne samfunds udfordringer. Der er tale om en konfrontation, som eksisterer på flere planer, og som angår både den politisk diskussion og den kulturelle forhandling af klimaproblematikkens sociale og individuelle konsekvenser.

Denne artikel giver tre eksempler på klimaproblematikken som global fortælling. Den første fortælling udgøres af social scenarier over de samfundsmæssige udfordringer, som klimaproblematikken giver anledning til. Den anden fortælling knytter sig til populærkulturens iscenesættelse af klimaproblematikken som social og individuel katastrofe. Den sidste fortælling befinder sig i skæringspunktet mellem de to øvrige fortællinger og knytter sig til den politiske kommunikations klimaformidling. Skønt faktisk orienteret trækker klimaberetninger ofte på narrative mønstre i fremstillingen af politiske modsigelsesforhold (fx *climate-gate*) eller i frem-

skrivningen af sociale og politiske konsekvenser (den lurende katastrofe).

Betegnelsen global fortælling skal i denne forbindelse forstås både overført og bogstaveligt. Som samfundsmæssigt scenarie angiver klimaproblematikken et sammenhængende problemkompleks med en begyndelse, en midte og en slutning, som rækker udover nationalstaten og involverer spørgsmål om internationalt samarbejde og interdependens. Som nyhedsberetning udgør klimaproblematikken en hverdagslig og rutinepræget fortælling, som optræder på tværs af international, national og regionale nyheder, og som i stigende grad er blevet en generel referenceramme i både politisk og kulturel mediedækning. Endelig er klimaproblematikken en narrative komponent i den kommercielle underholdningsindustri, som i stigende grad produceres globalt (Hollywood forstået generisk snarere end geografisk), men approprieres lokalt (Olson, 1999).

Tilsammen illustrerer de tre fortællinger, hvordan klimaproblematikken er blevet en fast bestanddel i samfundets risikovurdering i begyndelsen af det 21. århundrede. Nærværende essay undersøger og sammenligner, hvordan klimaproblematikken giver anledning til forskellige trusselsforestillinger og scenarier (politiske, sociale og individuelle). Frem for alt i medierne som er en central arena for den samfundsmæssige forhandling af risici, og som dermed etablerer det kommunikative grundlag som den offentlige debat om klimaproblematikken hviler på. Hensigten er at belyse, hvordan medierede fremstillinger af klimaproblematikkens sociale udfordringer er kulturelt konstruerede og trækker på narrative og populærkulturelle skemaer.

Baggrunden er, at klimaproblematikkens betydning ikke kan isoleres fra dets kulturelle konstruktioner. Grundet klimaforandringerne komplekse natur er de bundet til kulturelle iscenesættelser og forestillinger, som udgør samfundets forståelsesmatrice for klimaproblematikkens alvor og omfang. At beskrive og forstå dette problemkompleks udgør en af de primære opgaver for det gryende forskningsfelt, som går under betegnelsen *environmental communication* (Boyce & Lewis, 2009; Cox, 2006), og hvis kobling af medievidenskab og miljøsociologi ligger til grund for nærværende essay.

Den politisk fortælling

klimaproblematikkens samfundsmæssige scenarier

Samfundsvidenskabernes interesse for klimaproblematikken hænger sammen med de samfundsmæssige omvæltninger, som forventes at følge af globale klimaforandringer. Særligt sociologien har betragtet klimaproblemet som pejlemærke for en ny type af sociale problemstillinger. Tre grundlæggende positioner til klimaproblematikkens samfundsmæssig udfordringer aftegner sig i den sociologiske litteratur.

Den første betragter klimaforandring som en selvskabt risiko ved det senmoderne samfund, og et paradigmatisk eksempel på det risikosamfund som vi er trådt ind i ved slutningen af det 20. århundrede (Beck, 1997, 2007). Globale risici underminerer både de sociale og politiske strukturer, som knytter sig til nationalstaten, hvilket kan afstedkomme fundamental usikkerheds erfaring og af føde politisk apati. Men det kan også resultere i det modsatte; i en "eksplosiv transformation" som frisætter moralske og politiske impulser (Beck, 2007: 50). I en sådan situation fremtvinges mere adækvate måder at håndtere globale risici såsom klimaforandring. Primært gennem en global organisering af verdenssamfundet: "den globale perception af globale civilisationsrisici sætter gang i en politisk refleksivitet, der gennembryder den nationale ortodoksi, åbner det politiske handlingsrum og muliggør et kosmopolitisk perspektivskift" (Beck, 2006: 37).

Den anden position er mere pessimistisk og antager, at klimaproblematikkens omfang og kompleksitet udgør en strukturel udfordring til det demokratiske samfunds opbygning. Der findes to versioner. Det ene argument er, at det repræsentative demokratis orientering mod korte valg-cyklus og deraf følgende her-og-nu problemer, er uegnet til at tackle klimaproblematikkens behov for langtidsplanlægning og strukturel omstillinger.

Det andet argument hævder, at det funktionelt differentierede samfund er dårligt disponeret til at håndtere økologiske kriser såsom klimaforandring. Problemet opstår, fordi samfundets delområder (fx det politiske, økonomiske, videnskabelige eller juridiske system) forholder sig til den økologiske krise på system-intern vis, dvs. alene forholder sig til økonomiske, politiske eller videnskabelige problemer. Eftersom der ikke gives et socialt super-system, som er overgribende ift. disse autonome funktionsområder,

er det følgelig svært (måske umuligt) for det uddifferentierede samfund at koordinere indsatsen mod for eksempel klimaforandring (Luhmann, 1995). Dette argument kommer ikke med nogle egentlig løsningsforslag. Snarere bør man se påvisningen af denne systemiske brist som et udtryk for systemteoriens (ofte oversete) kritiske dimension.

Den tredje positioner er mere pragmatisk. Den anerkender klimaproblematikkens alvorlige og komplekse karakter, men afviser at det demokratiske system skulle være ude af stand til at imødekomme denne udfordring. Imidlertid fordrer det en justering af det politiske system. I første omgang ved at anerkende nationalstatens regulative rolle og funktion. I anden omgang ved en "return to planning". Og i tredje omgang gennem et opgør med de sidste årtiers politiske deregulering. Tilsammen giver det rum for en ny demokratisk og "faciliterende stat" som er i stand til at tage kampen op mod klimaforandringer (Giddens, 2009).

Disse scenarier har i sig selv fortællingens skær, dvs. fremstillinger af et kausalt hændelsesforløb med en begyndelse, midte og (ukendt) slutning. Fortællingens begyndelse repræsenteres af industrisamfundets opståen samt fremkomsten af en kul- og oliebaseret økonomi. Fortællingens midte udgøres af vores egen samtid, og repræsenterer overgangen fra det Beck kalder det første til det andet moderne (Beck & Willms, 2002), hvor vi konfronteres med konsekvenser af det første moderne, dvs. de utilsigtede følgevirkninger af industrisamfundet såsom atomaffald, forurening, naturødelæggelse og klimaforandring.

Her står slaget om fortællingens videre udvikling: klimaproblematikken er nemlig (endnu) en åben historie, hvis udfald ikke er givet, skønt de mulige udviklingslinjer ofte følger en fastlagt struktur om forløsning eller forfald. Det er ikke mindst her, at medierne træder ind på scenen. Den måde klimaudfordringen gestaltet og iscenesættes i medierne angiver de kulturelle forestillinger som klimaproblematikken giver anledning til.

Medier og klima

Medialisering af en global risiko

Klimaproblematikken er som udgangspunkt relativ teknisk. Men fordi den angår fælles livsbetingelser – dét som til tider benævnes "økologisk interdependens" – er klimaspørgsmålet blevet kilde til

både almen og global bekymring, hvilket kan aflæses i regionale såvel som internationale meningsmålinger (Eurobarometer, 2009; Leiserowitz, 2007; Pew, 2009). En væsentlig komponent ved klimaproblematikken er således dens offentlige og globale karakter.

Dette illustrerer klimaproblematikken grundlæggende medialiserede natur (Hjarvard, 2009). Kendskabet til klimaspørgsmålet stammer for de flestes vedkommende fra medierne. I modsætning til andre af det senmoderne samfunds globale risici – såsom globalisering eller arbejdsløshed, der kan erfares på egen krop – er der ingen, som har oplevet klimaforandring. Af samme årsag er det mediernes håndtering og konstruktion af klimaproblematikken, som åbner for en sammenligning med andre typer af sociale erfaringer og risici.

At medierne bliver en central aktør skyldes desuden klimaproblematikkens særlige karakter. Risikoen for globale klimaforandringer sprænger nemlig traditionelle risikovurderinger. Da klimaforandringer er globale, irreparable og har uforudsigelige følger, knytter der sig en række usikkerhedsmomenter til klimaproblematikken. Dermed bliver klimaspørgsmålet kilde til definitionsforhold, som ikke mindst udspiller sig i den offentlige kommunikation. Medierne bliver ramme om iscenesættelser med henblik på anerkendelse af særlige (interessebestemte) risikodefinitioner: "Folglich kann ihre 'Realität' dramatisiert oder minimiert, verwandelt oder schlicht geleugnet werden". Risici er med andre ord: "Produkte von Definitionskämpfen und Definitionsmachtverhältnisse, also (mehr oder weniger erfolgreiche) Resultate von Inszenierungen" (Beck, 2007: 66).

Klimaforandring som nyhedshistorie

Man kan trække paralleller mellem mediernes klimadækning og de klimarelaterede scenarier over samfundsmæssige udfordringer. Nyhedsmedierne er nemlig primært pragmatisk orienteret, dvs. fokuserer på den løbende politiske, videnskabelige og sociale håndtering af klimaproblematikken, og dermed problem- snarere end principielt orienteret. Imidlertid er medierne også sensationelt og populistisk anlagte, hvorfor vi finder en mediespecifik aftapninger af de mere pessimistiske scenarier.

I første omgang følger dækningen af klimaproblematikken således eksisterende nyhedsmønstre, såsom forskellen mellem in-

denrigs- og udenrigsnyheder eller mellem artikler og analyser. Desuden er klimadækningen underlagt mediernes traditionelle nyhedskriterier (Galtung & Ruge, 1965; Harcup & O'Neil, 2001) såsom konflikt (IPCC vs. klimaskeptikere), skandale (*climate gate*), elite personer (stats- og regeringsledere ved COP15), nærhedsprincippet (domesticering af klimaforandringer) osv.

Medierne bidrager imidlertid også til konstruktionen af klimaproblematikken som en katastrofe, hvilket er blevet beskrevet som alarmisme eller ligefrem klimaporno (Ereaut & Segnit, 2007). Et par eksempler fra den hjemlige og internationale klimadækning af hhv. COP14 og COP15 kan tjene som illustration.¹ Et år før COP15 – under de forberedende COP14 forhandlingerne – skriver *Politiken* i en overskrift at verdens ledere: "har 53 uger til at redde verden" (07.12.2008). En optaksartikel til COP 14 handler om "Nordpolen i 'dødsspiral'" (*Politiken* 31.11.2008). Efter COP15 citeres en NGO for at "I stedet for en klimaaf tale får vi klimakollaps - og starten på en global katastrofe" (*Politiken* 19.12.2009). Ser vi på *Politikens* dækning af klimaproblematikken under COP15 (n=154) optræder ordet katastrofe i eksplicit tilknytning til klimaet i ca. hver tiende artiklerne (n=16). Det tilsvarende forhold i *New York Times* (n=89) er ca. hver syvende artikel (n=12).

Man kan se denne katastrofetematik som et udslag af det moderne samfunds tendens til at alarmeres over egne katastrofer (Beck, 1997), eller påvise at mediernes alarmering ikke adskiller sig væsentligt fra videnskabens dystre forudsigelser (Risbey, 2007). Det væsentlige er imidlertid, at medierne bidrager til at konstruere klimaproblematikken som en slags hverdagsfortælling om den forstående katastrofe, som konstant fremskyndes, udskydes, forhales eller afværgeres alt efter politisk tiltag eller teknologiske løsninger. Enten ved at betjene sig af en velkendt undergangsmetaforik, eller ved løbende at operere med en deadline figur som bliver målestok for klimakatastrofens *point of no return* eller sidste øjeblik redning (jf. "De har 53 uger til at redde verden").

Fremstillingen af klimaforandringer som en forstående katastrofe udgør på mange måder den underliggende ramme for den politiske dækning af klimaproblematikken. Her henvises til Entmans klassiske definition: "To frame is to select some aspects of a perceived reality and make them more salient in a communicating text, in such a way as to promote a particular problem definition, causal interpretation, moral

evaluation, and/or treatment recommendation for the item described” (Entman, 1993: 52). Klimaproblematikken fremtræde således som en etableret fortælling om den truende økologisk katastrofe, som primært skyldes ødselt energiforbrug, og som vi alle har en moralsk forpligtelse til at hindre. Skønt de såkaldt klimaskeptikere har haft delvis held med at betvivle denne indramning ved at sætte spørgsmålstegn ved selve den kausale antagelse (antropogene klimaforandringer), så angår variationerne primært løsningsforslagene: om det er individuel adfærdsregulering, globalt samarbejde eller teknologiske svar, som skal overvinde katastrofen.

Undersøgelser af mediernes klimadækning afslører imidlertid også, at klimaforandringer er blevet en stabil referenceramme i artikler og nyhedshistorier, som handler om noget helt andet (Eskjær, 2010). Andelen heraf under COP15 udgjorde fx i *Politiken* lige under 10% og i *New York Times* omkring 25%. Dette peger på tre forhold. Dels at klimaforandringer er blevet fast inventar i næsten enhver politisk sammenhæng og således kommer til at indgå som perifært element i mange typer af politiske artikler, portrætter og analyser. Dels at klimaforandring behandles i forskellige kulturelle aktiviteter (billedkunst, teater, film) som omtales og anmeldes i medierne. Endelig har klimaforandringer opnået status af generel referenceramme, som kan inddrages i vidt forskellige sammenhænge, fx vinsmagning (spansk vinproduktion truet), boganmeldelser (skisportens historie), økonomi (klima som benchmark for en global risiko: fx økonomisk nedsmeltning) samt livsstilsartikler, hvor klimabevidsthed løbene op- og nedgraderes som ”hot” eller ”not”.

Klimaforandring som katastrofefortælling

Populærkulturens interesse for globale risici som fx klimaforandringer er mere entydigt fokuseret på katastrofen. Her fremstilles katastrofen altid som en konkret hændelse og bundet til specifikke individuelle katastrofeerfaringer. Det gælder i særdeleshed Hollywoods nylige afstøvning af katastrofefilm genren.

Det katastrofiske har alle dage appelleret til filmmediet. Katastrofer tilbyder spektakulære scener og simple identifikationsmuligheder; to vigtige ingredienser i en succesfuld filmfortælling. Imidlertid har katastrofefilmen oplevet historiske udsving, frem for alt i 1950erne og 1970erne, hvor genren indtog en central placering i det populærkulturelle landskab (Keane, 2001; Sontag, 1966).

Hvor den tidlige katastrofefortælling ofte handlede om konsekvenserne af menneskets umådeholdende teknologisk snilde, fx masseødelæggelsesvåben, så ser man i 1970'erne en tendens til at katastrofen (verdens undergang) i højere grad skyldes tilfældigheder, blandt andet som følge af økologiske katastrofer. Nyere eksempler herpå er *Armageddon* (1998), om en meteor med kurs mod på jorden, eller *The Perfect Storm* (2000), om en særlig ondartet meteorologisk konstellation.

I dag oplever vi en sammensmeltning af de to temaer, således at den økologiske katastrofe ikke længere er tilfældig, men en følge af antropogene forandringer af det økologiske system. Dette kommer tydeligst til udtryk i *The Day after Tomorrow* (2004), Hollywoods første (men næppe sidste) livtag med klimaforandring. Her smelter Prometheus myten sammen med syndflods temaet i en moderne fortælling om verdens undergang afstedkommet af global opvarmning. Filmen indskrives i en række af nyere film (*I am Legend*, 2007) og tv-serier (*Jericho*, 2006) om verdens undergang. Skønt disse ikke henviser til klimaforandringer som den udløsende faktor, antydes det, at naturkatastrofen er en følge af (eller minder om) menneskelig aktivitet (jf. en slags atomvinter i *The Road* (2009) og smeltede poler i *2012* (2009)).

Traditionelle fortællinger – ny virkelighed

Populærkulturelle katastrofefortællinger trækker på et velkendt register af arketyperiske figurer (syndefald, Adam og Eva, syndflod) og narrative forløb (Prometheus myten, Frankenstein, Pandoras æske), ofte med en religiøs klangbund: "few modern eschatologists have been able to resist the magic of the archetypal symbols" (Wagar, 1982: 36). Selv i nyhedsmediernes klimarapportering dukker disse figurer op med jævne mellemrum.

Imidlertid er pointen, at moderne eskatologi ikke er religiøs, men sekulær anlagt. Moderne katastrofefortællinger repræsenterer: "a worldly study of world's ends that ignores religious belief or puts the old vision to use as metaphors for modern anxiety" (Wagar, 1982: 4). Det kulturelle repertoire af symboler og metaforer tjener ikke en religiøs forklaringsramme, men må betragtes som kommunikative hjælpeforanstaltninger, der bidrager til at gestalte en diffus global risiko ved hjælp af velkendte/arketyperiske forståelseskemaer og genre-plausible handlingsscripts. I bund og grund

er der således tale om populærkulturelle variationer over forhåbningen om teknologiske fix på katastrofen eller frygten for civilisatorisk sammenbrud.

At populærkulturelle referencer og skemaer er vigtige for vores forståelse af klimaproblematikken antyder et amerikansk studie. Her blev forståelsen af hhv. klimaproblematikken og ozonhulsfaren undersøgt. Det viste sig, at respondenterne havde en betydelig bedre forståelse af ozonproblemet end af klimaspørgsmålet, eftersom ødelæggelsen af ozonlaget knytter an til populærkulturelle fortællinger om jordens beskyttende skjold, som bliver penetreret af laservåben eller fremmede rumvæsener; alt sammen velkendte temaer fra science-fiction genren. Klimaforandring har derimod mere svært ved at aktivere populærkulturelle scripts og forståelsesrammer, hvilket muligvis bidrager til en generelt ringere forståelse af klimaproblematikken (Ungar, 2000).

Risikokulturens kommunikative kredsløb

Ud fra en kulturvidenskabelige tilgang er det i første omgang mindre væsentligt: "hvordan kulturen kommunikerer opmærksomhed om klimakatastrofer ud til folk, men derimod om hvordan folks opmærksomhed er kulturelt konstrueret" (Holm, 2009). Fx bliver nyhedsmediernes formidling af klimainformation – som selv er under indflydelse af kulturelle forestillinger om det katastrofiske eller det teknologisk fix – løbende suppleret af populærkulturelle fremstillinger. Her præsenteres en *virtual* version af den klimakommunikation, vi møder i nyhedsformidlingen (Werber, 2000). Populærkulturen viser os, hvordan verden ser ud, *hvis* klimakatastrofen, som nyhederne advarer os imod, indtræffer. I den forstand er fakta og populærkulturel fiktion om klimaproblematikken tæt sammenvævet i den moderne mediekultur. De viser to versioner af samme virkelighed; den aktuelle og den virtuelle. Den virkelighed som er ved at indtræffe, og den som måske vil møde os, hvis klimaproblemet får lov at løbe løbsk.

Disse kulturelle konstruktioner udgør ikke blot et supplement til en primært videnskabelige diskurs. Ej heller kan de reduceres til kommunikative virkemidler i mobiliseringen af folkelig bevidsthed, sådan som velmenende klimaaktivister antager. De kulturelle konstruktioner, som omgærdet klimaproblematikken, er den sociale og kulturelle semantik, hvormed vi begriber klima-

forandringernes samfundsødelæggende eller samfundsreformende potentiale.

I anden omgang må vi imidlertid undersøge de kommunikative implikationer af lige netop disse konstruktioner ved at anlægge en bredere mediesociologisk tilgang. Er der tale om adækvate modeller til at håndtere truslen fra klimaforandringer? Leder de til politisk apati eller mobilisering? Skaber det frygt eller tiltro til fremtiden? Fører det til kosmopolitisk indsigt eller national selvtilstrækkelighed? Hvem reproducerer disse konstruktioner, og hvis interesser varetager de? Det er ikke mindst i kombinationen af en social og kulturvidenskabelig forståelse, som indbefatter hele det kommunikative kredsløb af klimaproblematikkens kulturelle konstruktioner og kommunikative implikationer, at den humanistiske klimaforskning kan yde et bidrag.

Konklusion

Klimaproblematikkens omfang og kompleksitet har i stigende grad gjort risikoen for klimaforandringer til en overgribende fortælling om det senmoderne samfunds selvskabte trusler og globale interdependens. Klimaproblematikken udfordrer traditionelle politiske antagelser; den appellerer til nyhedsdækningens alarmering over omverdens trusler; og den spiller på kulturelle forestillinger om undergang og civilisatorisk sammenbrud. Tilsammen har det skabt en sammensat risikoperception af klimaproblematikken, som ganske vist fluktuerer under indtryk af andre globale risici (finanskriser, terrorisme, pandemier), men hvor klimaproblematikken er blevet en fast bestanddel af mediesamfundets kommunikative repertoire.

Dermed er vi tilbage ved det genstandsfelt, som er omdrejningspunkt for den såkaldte miljø-kommunikation [*environmental communication*]. Der handler om, hvordan naturen, miljøet og klimaet iscenesættes i forskellige medierede sammenhænge, og hvordan disse kommunikative konstruktioner påvirker vores forståelse og tilgang til klimaproblematikken. Fascinationen af klimakatastrofen vidner således om en mediekultur, som i stigende grad synes orienteret mod det senmoderne samfunds egen skrøbelighed og sociale bekymring for selvskabte risici. Dermed er klimaproblematikken ikke blot en fortælling om en global risiko, men også fortællingen om mediernes betydning i en risikoramt kultur.

Noter

- 1 Eksemplerne er tænkt illustrativt, og hentet fra en empirisk anlagt komparativ analyse af den internationale klimadækning baseret på 5 samplingsperioder af 14 dage mellem COP14 (dec. 2008) og COP15 (dec. 2009) med udgangspunkt i 2 vestlige og 3 mellemøstlige aviser (n=913) (Eskjær, 2010)

Referencer

- Beck, U.**, 1997. *Risikosamfundet. På vej mod en ny modernitet* (K. Rasborg, Trans.), København: Hans Reitzels Forlag.
- Beck, U.**, 2006. *Magt og modmagt i den globale tidsalder. En ny global politisk økonomi* (H. Vangsgaard, Trans.), København: Hans Reitzels Forlag.
- Beck, U.**, 2007. *Weltrisikogesellschaft. Auf der Suche nach der verlorenen Sicherheit*, Frankfurt a.M.: Suhrkamp.
- Beck, U., & Willms, J.**, 2002. *Samtaler med Ulrich Beck. Frihed eller kapitalisme*, København: Hans Reitzels Forlag.
- Boyce, T., & Lewis, J. (Eds.)**, 2009. *Climate Change and the Media*. New York: Peter Lang Publishing.
- Cox, R.**, 2006. *Environmental Communication and the Public Sphere*, Thousands Oaks: Sage.
- Entman, R. M.**, 1993. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), pp. 51-58.
- Ereaut, G., & Segnit, N.**, 2007. *Warm Words II: How the climate story is evolving*, London: IPPR.
- Eskjær, M.**, 2010. *Climate change communication and regional media systems*. Paper presented at the ICA 60th Annual Conference.
- Eurobarometer**, 2009. *Europeans' attitude towards climate change*, Brussels: European Commission, Directorate-General for Communication.
- Galtung, J., & Ruge, M. H.**, 1965. The Structure of Foreign News. *Journal of Peace Research*, 2(1), pp. 64-91.
- Giddens, A.**, 2009. *The Politics of Climate Change*, Cambridge: Polity.
- Harcup, T., & O'Neil, D.**, 2001. What Is News? Galtung and Ruge revisited. *Journalism Studies*, 2(2), pp. 261-280.
- Hjarvard, S.**, 2009. Samfundets medialisering. En teori om mediernes forandring af samfund og kultur. *Nordicom-Information*, 31(1-2), pp. 5-35.
- Holm, I. W.**, 2009. Katastrofen i kulturen. Introduktion til kulturvidenskabelig katastrofeforskning. *Kritik*(194), pp. 3-8.
- Keane, S.**, 2001. *Disaster Movies. The Cinema of Catastrophe*, London: Wallflower.
- Leiserowitz, A.**, (2007), *International Public Opinion, Perception, and Understanding of Global Climate Change*, New York: UNDP.

- Luhmann, N.**, 1995. Økologisk kommunikation, In J. C. Jacobsen (Ed.), *Autopoiesis II*. København: Politisk Revy, pp. 100-115
- Olson, S. R.**, 1999. *Hollywood Planet. Global Media and the Competitive Advantage of Narrative Transparency*, Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Pew**, 2009. *Global Warming Seen as a Major Problem Around the World*, Washington DC: Pew Research Center.
- Risbey, J. S.**, 2007. The new climate discourse: Alarmist or alarming. *Global Environmental Change*(18), pp. 26-37.
- Sontag, S.**, 1966. The imagination of disaster, In S. Sontag (Ed.), *Against Interpretation and other essays*. New York: Delta Book, pp. 209-225
- Ungar, S.**, 2000. Knowledge, ignorance and the popular culture: climate change versus the ozone hole. *Public Understanding of Science*, 9, pp. 297-312.
- Wagar, W. W.**, 1982. *Terminal Visions. The Literature of Last Things*, Bloomington: Indiana UP.
- Werber, N.**, 2000. Medien der Evolution. Zu Luhmanns Medietheorie und ihrer Rezeption in der Medienwissenschaft', In H. d. Berg & J. Schmidt (Eds.), *Rezeption und Reflexion. Zur Resonanz der Systemtheorie Niklas Luhmanns außerhalb der Soziologie*, 1501 ed. Frankfurt a.M.: Suhrkamp, pp. 322-361